

Postanowienie z dnia 9 marca 2005 r.

I UZ 58/04

Wymaganie przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.) jest spełnione także wówczas, gdy skarżący, wskazując na występowanie w sprawie zagadnienia prawnego, przytacza orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące poruszanego problemu.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Herbert Szurgacz, Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 marca 2005 r. sprawy z odwołania Tomasza L. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Z. o prawo do renty wypadkowej, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 sierpnia 2004 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2004 r. odrzucił kasację Tomasza L. od wyroku tego Sądu z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Z. o prawo do renty wypadkowej.

Sąd Apelacyjny wskazał, że kasacja ubezpieczonego wobec braku prawidłowego przedstawienia okoliczności uzasadniającej jej rozpoznanie dotknięta jest brakiem nieusuwalnym, a tym samym niedopuszczalna, wobec czego podlega odrzuceniu na podstawie art. 393⁵ k.p.c. W uzasadnieniu postanowienia podnosi się, że „skarżący okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji upatruje w potrzebie interpretacji przez Sąd Najwyższy art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”, skarżący przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r. (II UKN 675/98), który w jego ocenie

„znajduje zastosowanie na gruncie niniejszej sprawy, wskazując tym samym, iż w powyższym zakresie istnieje klarowne orzecznictwo Sądu Najwyższego”. Odrzucając kasację Sąd Apelacyjny powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r. (II CZ 102/02), stosownie do którego odwołanie się przez skarżącego do potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania, iż określony przepis prawa, mimo iż budzi wątpliwości nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć. Sąd Apelacyjny wskazał, że w treści skargi strona przedstawiła potrzebę wykładni określonych przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, następnie zaś sama przytoczyła orzecznictwo w tymże zakresie, które w jej ocenie winno znaleźć zastosowanie w rozpoznawanej sprawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego skarżący nie tylko nie wykazał klarownej wykładni powoływanych przepisów, ale też sam podważył swoje twierdzenie o potrzebie takiej wykładni, wskazując orzeczenie Sądu Najwyższego, które w jego ocenie winno było znaleźć zastosowanie przy merytorycznym rozpoznaniu sprawy.

Ubezpieczony wniósł zażalenie na powyższe postanowienie zarzucając mu naruszenie art. 393³ §1 pkt 3 k.p.c., przez sprzeczne z rzeczywistością przyjęcie, że w kasacji nie przedstawiono w sposób prawidłowy okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. Podnosił, że przytoczenie orzecznictwa Sądu Najwyższego miało na celu skonfrontowanie tejże linii orzecznictwa z wyrokiem Sądu Apelacyjnego wydanym w przedmiotowej sprawie, który to wyrok w ocenie odwołującego się pozostaje z tą linią w sprzeczności. Fakt ten stanowi okoliczność uzasadniającą rozpoznanie kasacji i został pominięty przy jej ocenie przez Sąd Apelacyjny, co spowodowało jej bezzasadne odrzucenie. Okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji wynikają z *petitum*, jak również z uzasadnienia kasacji i wydają się być oczywiste. Zdaniem skarżącego Sąd Apelacyjny w sposób odmienny stosuje przepis art. 57 ustawy emerytalnej z dnia 17 grudnia 1998 r. niż wynikałoby to z orzecznictwa Sądu Najwyższego. Pojawia się zatem konieczność wykładni przepisu przy uwzględnieniu okoliczności sprawy. Na tym gruncie upatrywać należy rozbieżności w orzecznictwie w dokonywanej przez Sądy wykładni przepisu art. 57 ustawy emerytalnej, a jednocześnie jest to istotne zagadnienie prawne, co również uzasadnia rozpoznanie kasacji.

Zażalenie zawiera wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie ubezpieczonego jest zasadne. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu kasacji obszernie omówił kwestię przedstawienia w kasacji okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. Wskazać należy, iż zgodnie z art. 393³ §1 k.p.c. kasacja obok oznaczenia zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu zaskarżenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu uchylenia lub zmiany powinna zawierać jako jeden z elementów konstrukcyjnych także przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (art. 393³ §1 pkt 3 k.p.c.). Unormowanie to nawiązuje do instytucji przedsądu, uregulowanej w art. 393 k.p.c. i stanowi jej dopełnienie, nakładając na skarżącego obowiązek przedstawienia argumentów przemawiających za tym, by kasacja została rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Rozpoznanie kasacji następuje z przyczyn wykraczających poza toczący się między stronami spór prywatnoprawny, a więc przede wszystkim wówczas gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości albo wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Sąd Najwyższy nie może odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania jedynie wówczas gdy zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo albo gdy zachodzi nieważność postępowania. Znowelizowany ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554) art. 393³ k.p.c. został podzielony na dwa paragrafy, co ułatwia rozgraniczenie wymagań stawianych kasacji jako szczególnemu środkowi odwoławczemu (określone w § 1) oraz jako zwykłemu piśmie procesowemu - określone w § 2 tego artykułu. Tym samym żadne wymagania skargi kasacyjnej, o których mowa w § 1, nie mogą być uzupełniane, a kasacja niespełniająca któregokolwiek z tych warunków podlega odrzuceniu *a limine*. Brak przedstawienia w kasacji okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie jest zatem brakiem nieusuwalnym, prowadzącym do jej odrzucenia, co wielokrotnie podnosił Sąd Najwyższy, w tym między innymi w postanowieniu z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00 (OSNC 2001 nr 3, poz.51). W orzecznictwie wskazuje się także, iż okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji powinny być przedstawione w wydzielonej jej części jako od-

rębny typograficznie element pisma procesowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). Sąd drugiej instancji jest uprawniony na mocy art. 393⁵ k.p.c. do badania, czy kasacja została wniesiona w terminie, czy spełnione zostały warunki formalne kasacji, a także, czy kasacja jest dopuszczalna. W przypadku stwierdzenia nieusuwalnych braków kasacji określonych w art. 393³ § 1 k.p.c. zobowiązany jest do jej odrzucenia na mocy art. 393⁵ k.p.c.

Jak wynika z powyższego, kognicja Sądu drugiej instancji sprowadza się jedynie do zbadania formalnych warunków kasacji jako szczególnego środka zaskarżenia. Tym samym powinna się ograniczać do stwierdzenia, w przypadku wymagania przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie kasacji do rozpoznania, czy zostały one w kasacji ujęte, bez wnikania w ich zasadność, czy sposób ich sformułowania. W zależności od tego, czy skarżący przedstawił okoliczności w sposób przekonujący Sąd Najwyższy jednoosobowo na posiedzeniu decyduje o przyjęciu bądź odmowie przyjęcia kasacji do rozpoznania, a zatem do kognicji Sądu Najwyższego należy uznanie, czy w sprawie występuje podnoszona w kasacji rozbieżność w orzecznictwie sądów, czy sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne jest istotne, związane ze sprawą, czy też ma charakter pozorny itd. Słusznie zatem podnosi skarżący, iż postanowienie Sądu Apelacyjnego zamyka tok instancyjny i uniemożliwia nadanie sprawie biegu. Powoływane przez Sąd Apelacyjny postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r. (II CZ 102/02), na którym oparł swoje orzeczenie, jest wyrazem podejścia zbyt restryktywnego. Nie można podzielić stanowiska wyrażonego w tym orzeczeniu, stosownie do którego wymóg przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji nie jest spełniony, gdy sam skarżący dokonuje oceny w zakresie zasadności skargi kasacyjnej (art. 393 §1 pkt 3 k.p.c.), co prowadziłoby „do pomieszania roli i funkcji, jakie mają do spełnienia w postępowaniu sądowym sąd i strony procesowe”. Wskazać bowiem należy, iż to nie skarżący dokonuje tej oceny (zastrzeżonej dla Sądu Najwyższego), lecz wskazując okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji (w sposób bardziej lub mniej przekonujący) spełnia jedynie jej wymóg formalny polegający na zamieszczeniu tego elementu konstrukcyjnego. Nie można oczywiście wykluczyć, iż sposób przedstawienia w kasacji okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie może skutkować odmową przyjęcia jej do rozpoznania, jednakże czyni to Sąd Najwyższy w fazie przedsądu, nie zaś Sąd drugiej instancji.

Zdaniem Sądu Najwyższego skarżący wyraźnie wskazał w kasacji okoliczności uzasadniające jej rozpoznanie zamieszczając je w formie typograficznie wyodrębnionego elementu pisma procesowego. Jedynie do weryfikacji tego wymogu sprowadza się wstępne badanie przez Sąd drugiej instancji spełniania przez kasację jej elementów konstrukcyjnych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 4 w związku z art. 393¹⁸ § 3 i art. 397 § 2 k.p.c.

=====